

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

privind admiterea recursului

în cauza civilă

Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr.13 din
Chișinău, în procedura falimentului, împotriva Liliei Nenahova,
intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni ”Termoelectrica”

(încasarea datoriei)

împotriva deciziei din 22 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău

(Dosarul nr. 2ra-422/24

NR. PIGD 2-20105730-01-2ra-02052024)

Lipsa unui răspuns din partea instanței de apel la argumentul principal nu atinge standartul necesar al unei hotărâri motivate.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru – jud. I. Potînga
Curtea de Apel Chișinău – jud. A. Panov, A. Braga, V. Mihaila

12 noiembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul declarat de Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 din Chișinău, în procedura falimentului,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Ion Munteanu,

Gheorghe Stratulat, *judecători*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 1 septembrie 2020, Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 din Chișinău, în procedura falimentului a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Lileei Nenahova, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni ”Termoelectrica” prin care a solicitat încasarea datoriei pentru consumul energiei termice în sumă de 12 621,82 lei pentru perioada de până la 1 iulie 2020. Ulterior, și-a concretizat pretențiile, solicitând încasarea datoriei pentru consumul energiei termice în sumă de 2 141,56 lei, aferentă perioadei aprilie 2018 – 1 iulie 2020.

2. În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamanta a indicat că, urmare a neachitării la timp a obligațiilor de plată de către proprietarii și locatarii blocurilor gestionate de ÎMGFL nr. 13 din Chișinău, întreprinderea a acumulat datorii față de prestatorii de servicii locativ-comunale, inclusiv SA „Termoelectrica” și SA „Apă-Canal Chișinău”. Această situație a determinat incapacitatea de plată și starea de faliment a întreprinderii.

3. Reclamanta a subliniat că locatarii blocurilor gestionate beneficiază direct de serviciile furnizate și, prin urmare, au obligația de a achita integral și la termen contravaloarea acestora. În caz de neplată, Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 din Chișinău, în procedura falimentului este în drept și chiar obligată să acționeze consumatorii restanți în judecată pentru recuperarea datoriilor, în vederea stingerii propriilor obligații față de furnizori. Conform datelor din Registrul bunurilor imobile, Lilia Nenahova este proprietara apartamentului nr. 26, str. Dosoftei 97/1, mun. Chișinău, beneficiind neîntrerupt de serviciile comunale.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

4. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 2 decembrie 2022, s-a respins acțiunea, ca neîntemeiată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

5. La 26 decembrie 2022, Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 din Chișinău, în procedura falimentului a depus o cerere de apel împotriva hotărârii din 2 decembrie 2022 prin care a solicitat casarea acesteia și emiterea unei hotărâri de admitere a cererii de chemare în judecată.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

6. Prin decizia din 22 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins, din lipsă de temei, apelul declarat de Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 din Chișinău, în procedura falimentului și s-a menținut hotărârea din 2 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

7. În motivarea deciziei, Curtea de Apel Chișinău a reținut ca fiind întemeiate constatările instanței de fond, precum că, prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, nr. 2-548/15 din 24 iulie 2015, s-a stabilit că Lilia Nenahova a devenit proprietara apartamentului din speță la data de 20 iunie 1997, iar la 24 septembrie 1997 a informat Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 din Chișinău, despre deconectarea apartamentului de la rețelele de furnizare a agentului termic. Prin urmare, începând cu data de 24 septembrie 1997, Lilia Nenahova nu a mai beneficiat de serviciul de agent termic centralizat, fapt confirmat inclusiv prin contractul nr. ***** din 20 martie 2015 de furnizare a gazelor naturale, încheiat cu S.A. „Moldovagaz”. În aceste circumstanțe, în lipsa prestării efective a serviciului, pârâta nu poate fi obligată la plata acestuia. Acest fapt este confirmat și prin contractul nr. ***** din 20 martie 2015 de furnizare a gazelor naturale, încheiat cu S.A. „Moldovagaz”.

8. Din înscrisurile anexate la dosar, instanța de apel a reținut că coloanele de încălzire tranzitorii din apartamentul nr. *****, situat pe str. *****, mun. Chișinău, sunt complet debransate. Astfel, reclamanta-apelantă Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 din Chișinău, în procedura falimentului nu a probat faptul prestării efective a serviciului indicat pârâtei-intimate Lilia Nenahova. În aceeași ordine de idei, instanța de apel a remarcat faptul că instanța de fond a reținut în mod just netemeinicia calculării sumelor pentru serviciul de agent termic și în baza răspunsului din 23 iulie 2010, expediat de directorul ÎMGFL nr. 13, A. Brănișteru, către cet. Lilia Nenahova.

9. În aceste condiții, instanța de apel a apreciat drept formale argumentele apelantei-reclamante, atâta timp cât acestea nu au fost susținute prin alte probe relevante și admisibile.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

10. La 2 aprilie 2024, Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 din Chișinău, în procedura falimentului a declarat recurs împotriva deciziei din 21 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău prin care a solicitat casarea acesteia și a hotărârii din 2 decembrie 2022, cu pronunțarea unei decizii noi prin care acțiunea să fie admisă integral.

11. În motivarea recursului, recurenta a susținut că concluziile instanței de apel sunt contradictorii. La materialele cauzei, de către recurentă, a fost anexat probatoriul care confirmă indubitabil că prin apartamentul în litigiu trec trei coloane tranzitorii de încălzire, înglobate în perete, dar de la care se degajă căldură, iar blocul locativ din speță dispune de subsol. Recurenta susține că a anexat la dosar actul întocmit de comisia ÎMGFL nr. 13 la fața locului, la data de 15 septembrie 2023, și confirmarea din 14 iunie 2023. De asemenea, a fost anexată copia certificată a procesului-verbal din 18 noiembrie 2011, întocmit de S.A. „Termocom”, și a procesului-verbal din 21 august 2015, întocmit de aceeași societate.

12. Reieșind din probatoriul administrat, se confirmă existența locurilor de uz comun (subsol, casa scării) la blocul locativ din speță, precum și existența pierderilor normative de energie termică în încăperile tehnice (etaje tehnice și subsoluri), care mențin în stare funcțională sistemele inginerești de alimentare cu apă și canalizare în perioada rece, precum și necesitatea încălzirii locurilor de uz comun și imposibilitatea deconectării coloanelor de încălzire tranzitorii.

13. Potrivit proceselor-verbale privind controlul instalațiilor tehnice de încălzire din 18 noiembrie 2011 și 21 august 2015, anexate la dosar, se constată că blocul locativ din str. *****, mun. Chișinău, este cu patru etaje, dotat cu subsol, iar rețelele de distribuție a energiei termice sunt amplasate pe tot perimetrul subsolului. Prin urmare, cauza diferă de situațiile anterioare stabilite prin hotărârea irevocabilă a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, nr. 2-548/15 din 24 iulie 2015, și hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Central, nr. 2i-396-68/2018 din 5 iunie 2019, în care nu au fost prezentate astfel de înscrisuri.

14. Recurenta susține că instanța de apel nici nu s-a expus asupra probatoriului anexat, iar cea mai simplă soluție a fost respingerea apelului pe temeuri formale și generale.

15. În opinia recurentului, instanța de apel a aplicat eronat legea prin interpretarea greșită a reglementărilor Hotărârii Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002 și a încălcat normele de drept material, aplicând o lege care nu trebuia să fie aplicată, respectiv prevederile art. 122 alin. (1) Cod de procedură civilă, la determinarea raportului obligațional și probarea acestuia. Temeiurile de declarare a recursului fiind cele prevăzute de art. 432 alin. (2) lit. b) și e) Cod de procedură civilă.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

16. Art. 429 din Codul de procedură civilă:

„(1) Pot fi atacate cu recurs deciziile pronunțate de curțile de apel în calitatea lor de instanțe de apel, cât și hotărârile pronunțate de curțile de apel.”

17. Art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

18. Art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă:

„Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;

d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Temeiurile menționate la alin. (1) lit. d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

19. Art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: c) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.”

20. Art. 373 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

(2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.”

21. Art. 130 alin. (1) din Codul civil:

„(1) Instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege”.

22. Art. 240 alin. (1) din Codul civil:

„(1) La deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu

stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii”.

MOTIVAREA INSTANȚEI

23. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs reține că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat la 22 noiembrie 2023 (f.d. 170).

24. Din materialele cauzei rezultă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată participanților la proces la data de 5 februarie 2024 (f.d. 179). Prin urmare, recursul declarat la 2 aprilie 2024 este considerat depus în termenul stabilit de art. 434 din Codul de procedură civilă.

25. Verificând argumentele invocate în recurs, prin prisma materialelor din dosar, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia că recursul declarat de Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 din Chișinău, în procedura falimentului urmează a fi admis și casată decizia din 22 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, reieșind din următoarele considerente.

26. Instanța de recurs consemnează că legea procesual civilă consacră principiul general după care orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Aceasta dispoziție este dictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor, cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe.

27. Pentru a respecta acest principiu, judecătorii de fond trebuie să motiveze temeinic convingerea lor, indicând atât faptele și motivele de drept care au stat la baza acesteia, cât și dovezile care le-au susținut. De asemenea, aceștia trebuie să răspundă la argumentele esențiale ale părților.

28. În ceea ce privește efectul devolutiv, acesta constituie o trăsătură esențială a apelului, care constă în faptul că apelul provoacă o nouă judecată în fond, ce vizează atât problemele de fapt, cât și cele de drept, dar în limitele stabilite expres sau implicit, prin cererea de apel. Reieșind din prevederile art. 373 Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, referitor la constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii, în prima instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar, în apel, de către participanții la proces.

29. Prin urmare, instanța de judecată și de apel trebuie să determine raportul material-litigios dintre părți întru constatarea corectă a specificului obiectului acțiunii civile și temeiului acesteia. Subsecvent identificării raporturilor dintre părți, instanța de judecată urmează să stabilească obiectul probațiunii pe pricina dedusă judecării, circumstanță care presupune în sine conturarea faptelor juridice prin care se justifică pretențiile și obiecțiile părților și fără de care este imposibilă soluționarea justă a litigiului.

30. Cercetând materialele cauzei, Colegiul constată că, prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru, din 2 decembrie 2022, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată. Instanța de apel însă s-a limitat la preluarea și reiterarea, în esență, a concluziilor și argumentelor deja expuse de prima instanță, fără a formula o apreciere proprie asupra criticilor formulate de apelantă, în raport cu cadrul legal aplicabil și probele administrate în cauză.

31. Instanțele inferioare și-au întemeiat soluțiile constatând că, prin hotărârile Judecătorei Buiucani nr. 2-548/15 din 24 iulie 2015 și Judecătorei Chișinău nr. 2i-396-68/2018 din 5 iunie 2019, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 octombrie 2019, cererea ÎMGFL nr. 13 împotriva Lilei Nenahova și a intervenientului SA „Termoelectrica” pentru încasarea datoriei a fost respinsă ca neîntemeiată. Prin urmare, instanța de apel a reținut că instanța de fond dispunând respingerea cererii de chemare în judecată depusă de ÎMGFL nr.13 din Chișinău, în procedura falimentului, just a reținut puterea lucrului judecat, dat fiind faptul că prin hotărârile sus menționate, s-a stabilit în mod irevocabil faptul că din 24 septembrie 1997, Lilia Nenahova a informat ÎMGFL nr.13 din Chișinău, despre faptul deconectării de la rețelele de furnizare a serviciului de agent termic.

32. Recurenta a criticat soluția primei instanțe, făcând trimitere la mai multe probe, inclusiv actul întocmit de comisia ÎMGFL nr. 13 la fața locului, pe 15 septembrie 2023, și confirmarea din 14 iunie 2023. Astfel, a subliniat că, cauza se diferențiază de cele anterior soluționate prin hotărârile irevocabile ale Judecătorei Buiucani nr. 2-548/15 din 24 iulie 2015 și Judecătorei Chișinău nr. 2i-396-68/2018 din 5 iunie 2019, în care nu au fost prezentate asemenea dovezi.

33. Însă, din analiza deciziei din 22 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, rezultă că instanța de apel nu a dat apreciere înscrisurilor prezentate de ÎMGFL nr. 13, nu a combătut argumentele acesteia și nu a stabilit cu certitudine dacă prin apartamentul în litigiu trec coloane tranzitorii de încălzire sau nu și dacă blocul de locuit este sau nu conectat la rețelele centrale de încălzire.

34. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, a statuat că, pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evedențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate

(Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

35. Contrar prevederilor art. 130 alin. (1) din Codul civil, Colegiul observă că instanța de apel a judecat formal cauza și nu și-a îndeplinit rolul activ, prin faptul că nu a dat apreciere înscrisurilor prezentate. În circumstanțele date, instanța de recurs este în dificultate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții date de Curtea de Apel Chișinău și de a verifica temeinicia și legalitatea acestei soluții.

36. În opinia Colegiului, pentru stabilirea corectă a specificului obiectului acțiunii civile și a temeiului acesteia, instanța de apel urma să cerceteze probele prezentate de ÎMGFL nr. 13, și să dea răspuns la argumentul principal a recurenteii.

37. Prin urmare, recursul urmează a fi admis, decizia instanței de apel casată, în temeiul art. 432 alin. (1), lit. a) din Codul de procedură civilă, iar cauza trimisă spre rejudecare în instanța de apel, în vederea examinării individuale a probelor anexate la materialele cauzei.

38. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 431 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art. 442, art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 din Chișinău, în procedura falimentului.

Casează decizia din 22 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr.13 din Chișinău, în procedura falimentului, împotriva Liliei Nenahova, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni ”Termoelectrica” privind încasarea datoriei și transmite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Centru, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Gheorghe Stratulat